قابلیتی که به سرانجام نرسید

هناس (حسین دارابی)

رضا صائمی

نام عجیب فیلم کنجکاوی‌برانگیز است اما تماشای آن ناامید کننده. فیلمی که بر اساس داستان واقعی قرار است قصه زندگی و ترور شدن یک دانشمند هسته‌ای را روایت کند اما واقعیت در آن به دلیل سستی در فیلمنامه و شخصیت‌پردازی‌ها به خلق موقعیتی رئالیستی نمی‌انجامد. وقتی قرار است یک داستان واقعی و حتی یک مستند را هم به تصویر بکشیم نیازمند یک درام و منطق دراماتیک هستیم. این‌جا قرار نیست شخصیت‌های واقعی در فیلم حضور داشته باشند بلکه قرار است کاراکترهایی نقش آن‌ها را بازی کنند و این یعنی محتاج درام‌پردازی هستیم که منطق خودش را لازم دارد.

«هناس» بیشتر دچار سانتی‌مانتالیسم و نوعی روایت پروپاگاندایی در قصه شده و به همین دلیل تأثیرگذاری‌اش را از دست می‌دهد. آن‌چه که اتفاق نمی‌افتد شکل‌گیری و باورپذیری یک قهرمان ملی است. گرچه فیلمساز تلاش کرده با تمرکز و تأکید بر همسر این قهرمان به او بنگرد اما در نهایت از حاشیه به متن نمی‌رسد و نمی‌تواند قهرمان بسازد. وقتی فیلمی قهرمان‌پرور قهرمان نمی‌سازد سایر عناصر فیلم حتی اگر واجد ارزش‌های زیبایی‌شناختی باشد خنثی شده و در خدمت ایده مرکزی قصه قرار نمی‌گیرد. فیلم «هناس» در نهایت نمی‌تواند نام داریوش رضایی‌نژاد را در ذهن مخاطب ثبت کند. فیلم داستان زنی است که تلاش دارد به هر نحوی زندگی خود و خانواده‌اش را حفظ کرده و آن را از خطرات و آشوب‌های پیرامون کار همسرش دور سازد. روایتی زنانه که اغلب دل‌نگرانی‌ها و اضطراب‌های او را به تصویر می‌کشد. همین زاویه دید غلط فیلم برای روایت قصه‌اش به ضد خود بدل می‌شود.

مازیار فکری‌ارشاد

داستان واقعی یک دانشمند هسته‌ای ایرانی که ترور می‌شود، بهترین فرصت‌ها را برای فیلم به‌وجود آورده که این فرصت‌ها به‌راحتی از بین می‌روند. می‌شد از این قصه یک تریلر جنایی/سیاسی درجه یک درآورد. اما سازندگان فیلم ترجیح داده اند با نزدیک شدن به زندگی خانوادگی شخصیت اصلی، وجهی همدلی برانگیزتر از او به نمایش گذارند که در این زمینه هم موفق نیستند. ما نه می‌فهمیم که شخصیت اصلی دقیقاً چه کار می‌کند نه دغدغه‌های شخصی و خانوادگی‌اش به درستی تبیین می‌شوند. فیلمنامه حفره‌های پرشماری دارد و شخصیت‌ها اعم از اصلی و فرعی، بیشتر به تیپ نزدیکند و هیچ کنش خاص و متمایزی از آن‌ها نمی‌بینیم. کاراکترها شناسنامه روشنی ندارند و انگیزه‌های آنان کاملاً مبهم است. یک فیلم ضعیف از موضوعی که پتانسیل لازم برای تبدیل به یک فیلم خوب داشت اما نتیجه کار چنگی به دل نمی‌زند.